

La pedra de toc

Estem arribant en el moment més extraordinàriament interessant de la República. Des de que va implantar-se, a través de tota la seva trajectòria optimista, hem tingut moments de dubte que finalment van a esvair-se. Anem a posar en clar la vertadera qualitat del nou règim i la pedra de toc de què anem a servir-nos, el reactiu que sense cap mena de dubte ens posarà al descobert la manera de sentir de la República, és l'Estatut de Catalunya.

Nosaltres que som uns fervents republicans, no ens hem entusiasmat mai davant el nom de República, el que ens interessa és el contingut que ha de tenir aquest nom, puix que moltes vegades al darrera d'un aspecte seductor, s'hi troba amagat un criader de passions baixes i rastres.

A través de la Història trobem repúbliques i monarquies, règims liberals i règims absolutistes, però, dissortadament, no sempre coincideix el fons amb la forma, i així veiem que han existit i existeixen encara, repúbliques amb esperit imperialista i dictatorial i monarquies sadolladores de liberalisme.

Nosaltres tenim confiança en què la pedra de toc no ens decebrà. Els símptomes, les reformes fins avui realitzades, ens decanten a creure que la qualitat de la República és vertaderament bona. Avui, a la Presidència, hi ha un home autènticament liberal. A la Presidència del Consell de Ministres hi ha un home pel qual nosaltres posaríem les mans al foc, plenament convençuts del seu cervell preclar i de la seva visió claríssima de l'actual moment espanyol, coincidint amb la visió que en tenen els més fervents catalanistes, visió que no sols pot salvar a Espanya, sinó que la portaria amb tota seguretat per un camí de grandesa, insospitada per les velles concepcions unitaristes. En el Parlament hi ha el partit que el segueix i que ens mereix tota la con-

EL SENYOR LERROUX HA
DIT QUE NO L'INTERESSA
LA VIDA D'AQUESTES
CORTS, I QUE FETA LA
CONSTITUCIO, PODEN VE-
NIR PERFECTAMENT UNES
DE NOVES.

fiança. Hi ha els socialistes i radicals socialistes que, si fan honor al seu nom, han de comprendre que hem arribat al moment inajornable de canviar l'estructura interna del cos peninsular, hi ha, finalment, els radicals, que, amb les manifestacions donades pel seu cap, hem de suposar que estan també impregnats d'aquests nous aires de renovació que airegen el clos tant temps enrarrit de la política hispànica.

La pedra de toc no ens pot fallar. Amb les condicions actuals, és posarà al descobert de manera indubitable, quina és la vertadera mentalitat republicana. Anem a saber definitivament, si el despotisme i l'esperit imperial eren consubstancials del règim monàrquic, o bé si dissortadament per Espanya, el rei i el poble espanyol, es trobaven plenament identificats en un mateix instint de domini. Anem a veure si les Corts socialistes i republicanes, es comporten idènticament com es comportaven les Corts monàrquiques. Anem a veure si amb la marxa del rei va marxar també un sentiment morbós, o bé si sols va marxar un tros de matèria. Si fos així, si l'esperit fos el mateix i ens retallessin les llibertats catalanes, a llavors, tranquil·lament, serenament, diríem: "Pobra Espanya!" No ens lamentaríem per la nostra sort de catalans, perquè la nostra sort està dictada. No ens trobem en un joc d'atzar, l'actitud del Parlament no farà més que senyalar-nos clarament el camí que ens falta a seguir per l'adquisició de la nostra llibertat. Catalunya té pròxima la seva alliberació. La incomprensió espanyola podria per un curt temps retrassar-la, podria esperar-se'ns com a màxima una nova etapa d'angúnies i malestar, però el camí penós que ens portarà a la llibertat està acabant-se. I si hi ha algú que en dubti, si realment existeix una massa que faci chor als Unamunos i Royo Villanoves, nosaltres els hi recordarem que fins avui, no pot citar-se un sol moviment nacionalista que hagi fracassat, els hi recordarem, que Catalunya segueix exactament el mateix camí que han seguit les altres nacionalitats europees alliberades. Que Catalunya té una personalitat racial més delimitada, que Polònia o Txecoslo-

Davant la discussió del projecte de Reforma Agrària

Aquest projecte de llei ha passat per moltes vicissituds. La discussió, però, ja ha començat. Per a resumir en una frase el procés evolutiu podem dir que el que en un principi fou promesa inorgànica, formulada davant una aspiració de justícia social, és avui un projecte perfectament viable, estudiat i calculat per a que, sense trastorns de cap mena, es produeixi la transformació social-agrària necessària per a acabar amb una situació d'origen i caràcters medievals. En elaborar el projecte del Govern s'han tingut en compte no sols les exigències polítiques de justícia social, sinó també, d'acord amb el criteri general de la República, l'interès nacional en la producció, que es procura col·locar en vies d'intensificació i millora com a totalitat coordinada.

Per a arribar a aquest resultat ha hagut de passar el propòsit de reforma agrària per tota una sèrie de versions que, en esquema, són les següents: Primera: Projecte de
vàquia, que ha arribat a un desvetllament cultural molt més intens que Irlanda, que es trobaria amb unes dificultats econòmiques que no serien superiors a les que hagué de vèncer Txecoslovàquia, que finalment no existirà força material a Espanya capaç d'aguantar les noves generacions catalanes. Nosaltres, però, no podem mantenir aquest mal somni. Si els pobles esmentats no varen poder aconseguir un règim de llibertat dins un règim federal, i van haver de decidir-se per la independència, nosaltres no podem creure que ens hagi de passar el mateix. Avui la República Espanyola, no és ni un imperi Alemany, ni un Imperi Austro-Hongarès, ni un imperi borbònic. Tenim dret a creure que aquesta República que es va implantar en forma exemplar i excepcional, sabrà també resoldre el nostre plet nacional d'una manera també exemplar i excepcional, i esperem que no tindrem la dissort de veure disgregar-se abans de nèixer, a semblança dels imperis que s'han enfonsat recentment, la futura Unió Federal de Repúbliques Ibèriques.

ALEXANDRE DEULOFEU

la Comissió nomenada en maig de 1931 pel ministre de Justícia (en ell predominava una concepció abstracta del problema). Segona: Projecte del Govern provisional, més estudiat i també de tons més moderats. Tercera: Dictamen de la Comissió parlamentària. Quarta: Vot particular del grup socialista. Quinta: Nova elaboració—després de retirat pel Govern el seu projecte—realitzada per una Comissió tècnica encarregada pel ministre d'Agricultura, i projecte definitiu del Govern.

Aquest projecte fou admès com a dictamen propi per la Comissió, i en ella es formularen alguns vots particulars (el dels agraris, el del senyor Hidalgo i el més construït de tots, degut al senyor Díaz del Moral), ultra una multitud d'esmenes no articulades en un sistema.

Probablement els vots particulars dels senyors Hidalgo i Díaz del Moral—sobretot aquest últim—han de jugar un paper d'interès en la discussió enfront del projecte del Govern adoptat per la Comissió.

Un dels punts en què discrepen és el del futur Institut de Reforma Agrària, proposat en el dictamen oficial i negat pel del senyor Díaz del Moral. Altre, és la forma de cessió de les terres, que en el primer és colonat perpetu i propietat de l'Estat, i en el segon, cens reservatiu redimible. (En aquest punt sembla que s'haurà de fer forta la minoria socialista a favor del criteri governamental.)

Pel que es refereix a valoració de les terres expropiades, el dictamen oficial adopta la fórmula de capitalització de la renta catastral; el del senyor Díaz del Moral, la de taxació pericial contradictòria, i el del senyor Hidalgo, un criteri eclèctic, amb tipus més beneficiosos als actuals propietaris.

En general, aquests vots particulars són de tonalitat més conservadora que el projecte del Govern.

ELS QUI PROPUGNEN LA
DISSOLUCIO DE L'ACTUAL
PARLAMENT PRE TENEN
L'EXISTENCIA D'UN ALTRE
FORJAT A LES SAGRISTIES

Ossorio i Gallardo, en el seu discurs de Cartagena.